

Kokemäen Tytöt ja Pojat

- kertomuksia matkan varrelta -

Aikamatka 1999–2002

Vuonna 1999 alkoivat Kokemäen historiaa ja vanhoja rakennuksia käsittelevät asiat nous-
ta yhdistyksessä pinnalle. Kesätapaamisessa oli kuultu Sirpa Ala-Ketolan ja Pekka Salo-
maan katsaus Kokemäen matkailun sen hetkisestä tilanteesta ja tulevaisuuden näkymistä.
Vuosikokouksen (1999) pöytäkirjasta löytyvät seuraavat kannanotot:

- Kaisa Nuikkinen ehdotti, että koululaisille jaettaisiin Kokemäen historiaa käsittele-
vä CD-rom tai vaihtoehtoisesti järjestettäisiin nuorille kotiseutukurssi.
- Helena Juuri-Oja oli todennut Tulkkilan raitin talojen ränsistyneen tilan ja ehdotti,
että lahjoitus kohdistettaisiin jollakin tavalla kaupungin avuksi niin, että saataisiin
rakennuksien omistajat innostumaan rakennusten kunnostamisesta ja hoidosta.

Tämän jälkeen alkoi Tyttöjen ja Poikien toiminnassa paikallisiin historiahankkeisiin vah-
vasti linkittyvä vaihe. Tiivistetysti nostalgisen aikamatka eteni seuraavasti:

- 2000: teemana "Tulkkilan raitti", asiantuntijana FM Kirsi Niukko: Tulkkilan rakennusinventointi
- 2001: teemana "Historiallinen Kokemäki", asiantuntijana Pirjo Tuominen: "Tulkkila- Koke-
mäen historiallinen keskusta"
- 2002: kirjallisuuden opiskelija Ville Sutinen melkein kesätyöntekijäksi
- 2002: teemana "Kokemäki, sen joki ja väki", asiantuntijoina Kirsi Sainio-Taskinen: "Tulkki-
la- Kokemäen historiallinen keskusta" ja Helena Juuri-Oja: "Diaesitys Tulkkilan taloista ja
tapahtumista". Huomio oli kuitenkin jo siirtynyt Seuratalon jälleenrakentamiseen ja sen ra-
hoittamiseen.

Sanahirviöhanke toiminnan virittäjänä

Kokemäen kaupunki toteutti yhdessä KK-V:n, Kokemäen Pallon ja Tulkkilan Yön kanssa
Tulkkilan ja Pitkäjärven kehittämisen käynnistäminen-hankkeen. Sen avulla oli tarkoitus
kartoittaa, mitä toimenpiteitä tarvittaisiin Tulkkilan säilyttämiseksi tulevaisuudessakin elä-
vänä. Hankkeen nimi lyheni käytännössä "Tulkkila Talkoiksi". Siinä selvitettiin Kokemäen
vetovoimatekijöitä sekä kehitystarpeita Tulkkilassa ja Pitkäjärvellä. Näkökulma oli matkai-
lussa ja vapaa-ajanvietossa. Hanke kesti yhdeksän kuukautta.

Syyskuun lopussa 1999 elokuvateatteri Kino-Teljässä järjestetyssä tilaisuudessa polkais-
tiin liikkeelle "Tulkkilan Tarinoita"-osio, jonka tavoitteena oli kerätä talteen mielenkiintoisia,
humoristisia ja historiallisesti merkittäviä tarinoita Tulkkilan vanhoista kiinteistöistä tai nii-
den omistajista. Tarinoiden kertoja pyydettiin ilmoittautumaan projektipäällikkö Kirsi Sai-
nio-Taskiselle. Tarinat luvattiin kirjoittaa muistiin ja parhaimmat palkittaisiin
Kokemäki-rahalla. Tarinapyyntö julkaistiin Jokilaaksossa 3.10.1999.

Jokilaakso 3.10.1999

Tulkkilan ja Pitkäjärven kehittämisen käynnistäminen-hankkeen toinen merkittävä saavutus oli Tulkkilan vanhan rakennuskannan inventointi. Työsuunnitelmassa luetteloitavia rakennuksia oli 54, mutta loppujen lopuksi inventointiin 65 kohdetta. Ne sijaitsivat vanhan keskustan alueella. Useimmat niistä oli rakennettu ennen vuotta 1940.

Koko inventointityön tekemiseen oli varattu aikaa kaksi kuukautta. Huhtikuun puolivälissä vuonna 2000 FM Kirsi Niukko aloitti kohteiden kiertämisen ja tietojen keräämisen. Ilmapiiri tietojen tekemiselle saattoi olla hyvinkin otollinen, sillä pari kolme viikkoa aikaisemmin hammaslääkäri Sainion talo oli purettu uuden hissillisen asuinkerrostalon tieltä.

Rakennuksista kirjattiin muistiin pohjapiirustukset ja rakenteet tapeteista alkaen sekä historiallista tietoa ja valokuvia. Aineisto tallioitiin kortiston muodossa. Kopiot kyseisistä inventointikorteista löytyvät edelleen Kokemäen kirjaston kotiseutuosaastolta.

Kirsi Niukko kutsuttiin esittelemään inventoinnin tuloksia Tyttöjen ja Poikien tapaamiseen 5.8.2000. Hän varmisti tulonsa perinteisellä kirjeellä. Vuositapaamisen teemana oli osuvasti "Tulkkilan raitti", sillä Tyttöillä ja Pojilla itselläänkin oli jo nuoruusajaltaan runsaasti kokemusperäistä tietämystä tästä aiheesta. Lisäksi yhdistyksen jäsen Ulla-Majaja Lilja oli 1970-luvulla arkkitehtiopinnoissaan kiinnittänyt huomionsa Tulkkilan puutalomiljööseen ja tehnyt sille opinnäytetyönään värisuunnitelman.

Rakennusinventoinnin esittely

Yhteenveto inventoinnin tuloksista oli sovittu esiteltäväksi Ylistaron Kylä-Malmilla. Malmin päärakennuksena toimiva Kokemäen vanha pappila, itäpäästä yhdellä huoneenmitalla jatkettuna, sopi rakennusininventoinninesittelypaikaksi erinomaisesti.

Kirsi Niukko Malmin salissa. Kuvat Riitta ja Kauko Passi

Malmin pihamaalla Erkki Rajamäki. Rauha ja Mikko Malmi teltassa. Kuvat Riitta ja Kauko Passi

Puheenjohtajan tervehdyskukat Rauha Malmille. Perustajajäsen Sakari Palmu taustalla. Kuva Riitta ja Kauko Passi

Yleisö oli innostunut kuulemastaan ja muisteli itsekin vanhoja tarinoita hersyvään tyyliin. Se myös kyseli julkaisun perään. Inventoinnin rahoitus oli kuitenkin koskenut vain tietojen keruuvaihetta eikä se riittäisi julkaisun kustantamiseen. Niinpä Tyttöjen ja Poikien kyseisen vuoden hyväntekeväisyysstipendi, 5000 mk, luovutettiin Tulkkilan Talojen Tarinat -hankkeelle ”pesämunaksi” julkaisun tekemistä varten. Sinne hankkeeseen lahjoitus sitten joksikin aikaa jäi hautumaan ja odottelemaan tapahtumien kehittymistä.

Teljän uusi tuleminen -hanke (2001-2003)

”Tulkkila Talkoot” -valmisteluhanke oli asiansa ajanut, sillä jatkoa seurasi. Teljän uusi tuleminen -hanke käynnistyi vuonna 2001. Se oli ”kerralla kuntoon” hanke, jossa lista tehdyistä ja meneillään olevista toimista oli hengästyttävä. Silti vielä jäi toimenpide-ehdotuksia jatkohankkeeseenkin. Tytöt ja Pojat tunsivat hankkeen omakseen ja olivat valmiit tekemään kotiseututyötä sen puitteissa. Hankkeen ohjausryhmässä olivat mukana yhdistyksen jäsenet Ulla-Maija Lilja (asiantuntija), Sakari Palmu (kiinteistön omistaja) ja Ari-Veli Starcke (yrittäjät).

Tyttöjen ja Poikien näkökulmasta tärkeitä toteutuneita asioita hankkeessa olivat

- Villa Cumasta Kokemäen kaupunkiin-matkailuesite, laatijana kirjailija Pirjo Tuominen. Se selkeine karttoineen tarjosi eri pituisten kulttuuripolkujen avulla mahdollisuuden tutustua itsenäisesti historialliseen Tulkkilaan, sillä kustakin kohteesta oli kirjoitettu lyhyt ja ytimekäs kuvaus.
- korjauskannustusraha Tulkkilan kiinteistöjen kunnostamiseen ja
- Tulkkilan talojen väriyssuunnitelma.

Sutisen tapaus

Maaliskuussa 2002 yhdistys sai Kirsi Sainio-Taskiselta viestin, jossa oli kaksi vuotta aikaisemmin Kokemäen kaupungin hankkeelle luovutetun julkaisustipendin käyttöehdotus. Siinä toivottiin, että Tulkkilan talojen tarinat -julkaisu laadittaisiin nettisivujen muodossa. Samalla pyydettiin nimeämään Palmun kuppilan lisäksi 5–10 taloa, joiden tarinat kerättäisiin Tytöiltä ja Pojilta ja kirjoitettaisiin muistiin. Pienet, hauskat, jännittävät ja joskus vähän ilkeätkin tarinat 1950- ja 1960-luvuilta tuntuivat sopivalta kokemäkeläiseltä tyyliltä. Valmis julkaisu linkitettäisiin Teljän uusi tuleminen -hankkeen kotisivujen yhteyteen. Hanke vastaisi nettisivujen suunnittelusta ja kokoamisesta aiheutuneista kuluista sekä valokuvauksesta yms. Nettisivut oli tarkoitus esitellä tulevassa vuositapaamisessa.

Tulkkilan tarinataloiksi valikoituivat Seurahuone (Ilmola), Palmu, Vallemaa, Vastamäki II (parturi Teljän kadulla), Myötämaa (Vallemaa), Alasmaa (Salosen Pyörää vastapäätä), Rohtola (apteekkari Elfvingin talo), Kartio, Rantamaa (Ikan valokuvausliike), Vanha Yhteiskoulu ja Sinivaara. Näistä Sinivaaran talo purettiin vuoden 2004 loppupuolella. Tontti oli kaupungin omistuksessa ja pysyi rakentamattomana. Siitä avautuu maisema Kokemäenjoelle. (Sydän-Satakunta 6.1.2005)

Stipendirahalla oli tarkoitus kattaa tarinoiden keräämisestä ja kirjoittamisesta aiheutuvat kulut. Tähän työhön Kokemäen Tytöt ja Pojat palkkasi projektityöntekijä Ville Sutisen. Hän oli kirjallisuuden opiskelija, joka oli lupautunut kirjoittamaan tarinat netissä julkaistavaan muotoon. Kirjallinen työsopimus tehtiin toukokuussa 2002. Kyseessä oli määräaikainen urakkatyö. Tarinoiden oli oltava valmiiksi kirjoitettuna kesäkuun 2002 loppuun mennessä.

Työsopimuksen arkistosta löytymisen jälkeen Ville Sutisen tekstiä etsittiin kovasti. Sitä ei löytynyt kirjastosta eikä kaupungin arkistosta. Niinpä asiaa kysyttiin Ville Sutiselta itseltään. Hän kertoi, että hänellä oli kyllä neuvottelupalaveri työn tekemisestä, mutta työ ei koskaan lähtenyt käyntiin. Ville jäi silloin aikanaan odottelemaan hankkeen vetäjältä sähköpostia, jota ei kuitenkaan koskaan tullut. Asia jäi silleen.

Mikä vahinko!

Harmi, että ettei pesti toteutunut. Nyt Kokemäen Tytöt ja Pojat voisivat ylpeinä kertoa palkanneensa kesätöihin nuoren kirjailijan alun, joka 20 vuotta myöhemmin palkittiin tietokirjallisuuden Finlandia-palkinnolla esseekokoelmasta Vaivan arvoista. Hänen laatimansa teksti ehkä olisi uusien nettisivuversioiden myötä joka tapauksessa hävinnyt, mutta nuoren työllistäminen olisi ollut yhdistyksen historiassa ainutlaatuinen juttu.

PS. Käytiin Malmilla toisenkin kerran

Malmille palattiin pikaisesti vuoden 2011 retkeilyn yhteydessä. Retki aloitettiin Finnamyyl Oy:ssä perunajauhotehdas-esittelyllä, josta poistuttiin perunajauho- ja Helmi-suurimopaketit kainalossa. Anttilan tilan Kartano Hostellin ja Sonnilan Savi-ateljeen esittelyjen jälkeen halukkaat voivat jatkaa kävellen Ritva Alhon ja Eija Harjun suunnittelemaa yllätysreittiä peltoteitä pitkin Malmille. Sade yllätti kulkijat Sonnilanjoen sillan vaiheilla. Suojaan päästiin ripeästi Ketosen kuivurille.

Matkalla Ritva ja Eija testasivat osallistujien paikallistietämystä ja pitivät tietokilpailun. Oikeasta vastauksesta sai karkin.

Vuonna 2011 peltojen halki Sonnilasta Malmille. Kuvat Ritva Alho

Perillä kuultiin Malmin talon historiikki nuorimman sukupolven, Heikki, Johanna ja Anni Malmi, esittämänä. Sen jälkeen jatkettiin kävellen Seurahuoneelle iltaa viettämään ja kertomaan muille ikimuistoisesta retkestä.

Lähteet:

Jokilaaksot ja Sydänsatakunta
Haastattelu Ville Sutinen